

سازمان بهداشتی کشور

پروتکل اجرای "برنامه کشوری پیشگیری از تبلی چشم در کودکان ۳ تا ۶ سال"
در دوران همه گیری بیماری کووید ۱۹

دفتر پیشگیری از معلولیت‌های سازمان بهزیستی کشور

اداره سلامت کودکان، دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

اداره سلامت چشم و پیشگیری از نابینایی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ویرایش نخست:

اردیبهشت ۱۴۰۰

(۱) مقدمه

با گذشت بیش از یکسال از آغاز شیوع بیماری کووید ۱۹، عوارض متعدد آن بر جنبه های مهم اقتصادی، اجتماعی و فردی زندگی انسانها آشکار شده است. با ادامه یافتن همه گیری و لزوم اجرای برنامه های بهداشتی و مراقبتی، این برنامه ها می بایست از سرگرفته شوند. اگرچه از سرگیری اجرای این برنامه ها، باید با بکارگیری استراتژیها و تدابیر ویژه ای همراه باشد. یکی از این برنامه ها، غربالگری تنبلی چشم در کودکان می باشد. از اینرو این پروتکل به منظور بکارگیری راهکارهای لازم جهت شروع مجدد "برنامه کشوری پیشگیری از تنبلی چشم در کودکان ۳-۶ سال" در دوران همه گیری کووید ۱۹ تهیه شده است.

(۲) نکات مهم اجرا

الف - برنامه با نظر ستاد ملی پیشگیری و مقابله با کرونا و با توجه به وضعیت استان از نظر خطر شیوع کووید ۱۹ در مناطق مختلف استان اجرا می گردد.

ب- این برنامه جزء مشاغل گروه ۲ می باشد که در شرایط قرمز، نباید اجرا گردد.

ج - غربالگری در سال جاری (۱۴۰۰) با استفاده از چارت بینایی E و دستگاه های فتواسکرینر حسب شرایط موجود* انجام می شود.

در صورت انجام غربالگری با استفاده از چارت بینایی، جهت پوشاندن چشم مقابل کودک می بایست از حجاب چشمی یکبار مصرف استفاده گردد.

* عدم همکاری کودک، وجود اختلالات روانی عصبی و یا مشکلات تکلم

(۳) هدف

اجرای "برنامه کشوری پیشگیری از تنبلی چشم در کودکان ۳-۶ سال" با حداقل خطر انتقال ویروس کووید ۱۹

(۴) پروتکل های اجرایی:

الف: رعایت موارد بهداشتی مهم و لازم الاجرا در مرحله غربال:

۱- غربالگران در صورت داشتن علائم تب، لرز، سرفه، گلودرد، تنگی نفس و سایر علائم سرماخوردگی یا سابقه تماس با بیمار مبتلا یا مشکوک به کرونا مجاز به انجام غربال نیستند.

- ۲- در صورت وجود هر یک از موارد بند ۱، لازم است غربالگر پس از دو هفته توسط پزشک بررسی شده و در صورت صدور گواهی سلامت توسط پزشک، مجاز به غربال می باشد.
- ۳- انجام غربال توسط غربالگران با سابقه ابتلا به کووید ۱۹ تا یک ماه بعد از ابتلا، ممنوع می باشد.
- ۴- لازم است معاونت بهداشتی و اداره کل بهداشتی هر استان در خصوص موارد ذیل به صورت گسترده اطلاع رسانی نمایند:
- الف -والدین و کودک در خصوص علائم تب، لرز، سرفه، گلودرد، تنگی نفس و سایر علائم سرماخوردگی یا سابقه تماس با بیمار مبتلا یا مشکوک به کرونا، قبل از مراجعه به پایگاه ها، خودارزیابی انجام داده و در صورت وجود هر یک از علائم از مراجعه خودداری کنند.
- ب- تنها یکی از والدین مجاز است به همراه کودک وارد پایگاه شود.
- ج-کودک و والد می بایست ماسک داشته باشند.
- د-در صورت داشتن دستکش، می بایست آنها را در بدو ورود خارج کرده، دور انداخته و دستهای خود را با مواد ضدعفونی در دسترس ضدعفونی کنند.
- ه- به سوالات غربالگر در خصوص علائم بند الف با دقت پاسخ دهند.
- و-فاصله ۱ و نیم متر از سایر مراجعین و نیز غربالگر حفظ شود.
- ۵- لازم است پایگاه ها، در بدو ورود از والد و کودک در مورد وجود علائم تب، لرز، سرفه، گلودرد، تنگی نفس و سایر علائم سرماخوردگی و نیز سابقه تماس با بیمار مبتلا یا مشکوک به کرونا در دو هفته اخیر سوال نماید. در صورت مثبت بودن هر کدام از سوالات فوق، غربال می بایست حداقل دو هفته به تعویق بیفتد.
- ۶- مکان غربالگری و اتاق انتظار در صورت امکان مجزا بوده، از تهویه مناسب برخوردار باشند و بصورت مستمر ضدعفونی گردند.
- ۷- در صورت عدم امکان جداسازی مکان غربال و اتاق انتظار، فواصل ایستادن مراجعین توسط خطوط قابل رویت و مشخص و یا پارتیشن مجزا گردند.
- ۸- ضدعفونی کننده دست، در دسترس مراجعین باشد.
- ۹- هیچگونه مجله، کتابچه و بروشور در اتاق انتظار نباشد.
- ۱۰- آدرس اپتومتریستها و چشم پزشکان همکار، بر دیوار ورودی پایگاه نصب شود.
- ۱۱- به والدین فقط کارت سلامت یا کارت سنجش تحویل شود.
- ۱۲- در اتاق انتظار فاصله بین مراجعین، حداقل ۱/۵ متر باشد. جهت پیشگیری از تجمع مراجعین، با ارائه شماره نوبت، مراجعین به فضای آزاد خارج از محیط غربال و اتاق انتظار هدایت شوند.
- ۱۳- از کاور یا ملحفه یکبار مصرف بر روی صندلی غربالگری کودک استفاده شود.
- ۱۴- فرد غربالگر باید دارای ماسک باشند و در صورت امکان از محافظ چشم و صورت نیز استفاده نماید.
- ۱۵- لازم است غربالگر قبل از انجام غربال، دستان خود را به دقت با آب و صابون به مدت ۳۰ ثانیه بشوید.
- ۱۶- لازم است غربالگر، قبل از انجام غربال کلیه تجهیزات خود را ضدعفونی کند.
- ۱۷- به والد تاکید شود بعد از بازگشت به منزل لباسهای کودک تعویض و شسته شود.

۱۸- به والد تاکید شود که بعد از بازگشت به منزل کارت سلامت یا سنجش را برای ۲ تا ۳ روز در محلی جداگانه و دور از دسترس افراد خانواده نگهداری نماید.

۱۹- در پایان هر نوبت کاری، مکان غربالگری ضد عفونی و پس ماندهای موجود تخلیه گردد.

۲۰- کلیه فرمهای تکمیل شده توسط غربالگر، اپتومتریست و چشم پزشک می بایست پس از یک هفته قرنطینه در محل موسسه همکار برنامه، جهت ثبت در سامانه به اپراتور تحویل داده شود.

۲۱- اپراتور در زمان ورود اطلاعات به سامانه، از دستکش استفاده کند.

ب: رعایت موارد بهداشتی مهم و لازم الاجرا در مراحل معاینات تخصصی:

همکاران اپتومتریست و چشم پزشک در صورت داشتن علائم سرماخوردگی از انجام معاینه خودداری کنند و از پروتکل‌های ابلاغی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تبعیت نمایند.

تقدیر و تشکر

- مرکز تحقیقات اپیدمیولوژی بیماریهای چشم، پژوهشکده چشم و علوم بینایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
- مرکز همکار سازمان جهانی بهداشت در زمینه مراقبت از چشم و پیشگیری از نابینایی در ایران